

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Milyen hibákat ne kövessünk el a végrehajtási kifogás benyújtása során, avagy a
kifogás elbírálása a gyakorlatban**

Szerző: Dr. Illés Melinda

Tatabánya, 2015. szeptember 07.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) negyedik része a jogorvoslatokról szól, két részre osztva azokat: a negyedik részen belül található XV. fejezet a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatokat, a XVI. fejezet pedig a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatokat szabályozza.

I. A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok:

1. a végrehajtási lap visszavonása és a végrehajtási záradék törlése
2. fellebbezés a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban
3. felülvizsgálati kérelem a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban
4. egyéb jogorvoslatok

II. A végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatok:

1. végrehajtási kifogás
2. fellebbezés a végrehajtás foganatosításával kapcsolatban
3. más jogorvoslatok

Jelen cikk a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatok közé tartozó végrehajtási kifogással foglalkozik.

Ha megnézzük a Vht. negyedik részét, azonnal látható, hogy a végrehajtási kifogásra vonatkozó rendelkezések a legrészletesebbek és akkor a végrehajtási kifogásra irányadó Pp. (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény) szakaszait még nem is vettük figyelembe. A kifogásra ugyanis a Pp. keresetindításra vonatkozó rendelkezései közül a keresetlevél benyújtására és kellékeire, a keresetlevél alapján teendő intézkedésekre, az áttételre, az elutasításra, valamint a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok fenntartására vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadók.¹ A legrészletesebben szabályozott jogorvoslati forma tehát a kifogás, amely a végrehajtás foganatosítása során előterjeszthető legfontosabb jogorvoslat.

¹ Vht. 217. § (3) bekezdés

III. Ki és mikor jogosult végrehajtási kifogás előterjesztésére?

A végrehajtási kifogásra vonatkozó rendelkezések a Vht. 217. §-ánál kezdődnek és mindenekelőtt azt határozzák meg, kinek és milyen esetekben van lehetősége végrehajtási kifogás előterjesztésére.

A 217. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtónak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: intézkedése) ellen a fél vagy más érdekelt végrehajtási kifogást (a továbbiakban: kifogás) terjeszthet elő a végrehajtást fogantatosító bírósághoz. E § alkalmazásában a végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértése az olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt. ²

Kifogás előterjesztésére tehát nemcsak a végrehajtási eljárásban részt vevő felek, de más érdekelt is jogosultak, így például a lefoglalt ingó dolog nem adós tulajdonosa előterjeszthet végrehajtási kifogást, amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak, de tulajdoni igényeit csak a végrehajtási igényperben érvényesítheti. ³

IV. Határidők:

IV.1. A kifogást előterjesztő számára nyitva álló határidők:

A kifogás előterjesztésére a végrehajtó intézkedésétől számított 15 nap áll rendelkezésre, értelemszerűen azzal, hogy amennyiben az intézkedésről később szerez tudomást a kifogást előterjesztő vagy a kifogás előterjesztésében a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon túl is akadályozva volt, úgy a 15 napos határidőt a tudomásszerzéstől, illetve az akadály megszűnésétől kell számítani. Ebben az esetben azonban kellően igazolni kell az akadályoztatás tényét, ezzel

² Vht. 217. § (1) bekezdés

³ Vht. Nagykomentár

elkerülendő azt, hogy a kifogás előterjesztése joggal való visszaélést valósítson meg, illetve a végrehajtási eljárás indokolatlan elhúzódásához vezessen.

A Vht. 217. § (2) bekezdése kimondja, hogy a végrehajtó intézkedésétől számított 3 hónap eltelte után kifogás nem terjeszthető elő. A 3 hónapos határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. A 3 hónapos objektív határidőt követően benyújtott kifogás érdemi vizsgálat nélküli, hivatalból történő elutasításhoz kell, hogy vezessen.

IV.2. A bírósági határidők:

A végrehajtási kifogásról a bíróság tárgyaláson kívül, a rendelkezésre álló, illetőleg a beszerzett iratok alapján dönt. A Vht. lehetőséget biztosít a felek meghallgatására, illetve egyéb bizonyítás felvételére, azonban minden alkalommal szükséges a kifogásnak a beérkezéstől számított 8 munkanapon belül történő megvizsgálása, figyelemmel arra, hogy 8 munkanapon belül a bíróságnak intézkednie kell az elbíráláshoz szükséges iratok beszerzése végett.

A végrehajtási kifogást a bírósághoz érkezést követő 45 napon belül el kell bírálni. Kivételt képez ez alól az, ha a döntéshozatalhoz a felek meghallgatása vagy egyéb bizonyítás felvétele szükséges.

V. Problémák a gyakorlatban

Eddigi tapasztalataim alapján 10 esetből átlagban 1 alkalommal van probléma azzal, hogy a kifogást az arra jogosult terjesztette-e elő és ugyancsak elenyésző számban okoz problémát a 15 napos határidő megtartása. Ennél gyakoribb azonban az az eset, amikor olyan végrehajtói intézkedés vagy mulasztás ellen élnek kifogással, amellyel szemben erre nincs lehetőség.

A Vht. 217. § (1) bekezdése a kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedés, illetőleg mulasztás esetén ad lehetőséget ezen jogorvoslati jog igénybevételére azzal, hogy azt is meghatározza, mi minősül a végrehajtási eljárás szabályai lényeges megsértésének. Az erre vonatkozó rendelkezés ekként hangzik: *„E § alkalmazásában a végrehajtási eljárás szabályainak megsértése az olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására*

érdemi kihatása volt.”⁴ Ebből pedig az következik, hogy amennyiben a jogszabálysértésnek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása nem volt, úgy a kifogást a bíróságnak hivatalból el kell utasítania, ami egyrészt a bírói mérlegelésnek ad szerepet, másrészt pedig - a szerző álláspontja szerint - egyfajta biztosítékul is szolgál, hiszen az adósok a végrehajtási eljárásban szinte minden végrehajtói intézkedést sérelmesnek tartanak, s jó pár esetben teljesen alaptalanul, az eljárás elhúzása érdekében nyújtanak be kifogást, kifogásokat. Ennek leggyakoribb iskolapéldája az alábbi: az adós postai úton eljuttatja kifogását az eljáró végrehajtóhoz, aki azt a bíróságra beterjeszti. A bíróság az iratokat áttanulmányozva arra az álláspontra jut, hogy az hiánypótlásra szorul, ezért végzésben hiányok pótlására hívja fel az adóst, majd ezt megküldi az adós címére, aki azt azonban nem veszi át, így a küldemény „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza a bíróságra. Az adós a kézbesítési vélelemről történő értesítés során tudomást szerez a hiánypótlásra felhívó végzésről. Ekkor vagy benyújt valamilyen - többnyire hiányos - beadványt vagy egyáltalán nem reagál a bírósági végzésben foglaltakra, azonban minden esetben fellebbezéssel él a számára kedvezőtlen bírósági döntés ellen, amelyre fellebbezési eljárási illetéket nem ró le és kezdődik előlről a bírósági végzés „nem kereste” jelzéssel való visszaérkezése, a kézbesítési vélelem, majd pedig minden esetben érkezik fellebbezés a kifogást elbíráló végzés elleni fellebbezést hivatalból elutasító végzéssel szemben. Igaz ugyan, hogy a Vht. 222. §-ában foglaltak értelmében a végrehajtó intézkedése elleni jogorvoslatnak nincs halasztó hatálya - a Vht. 49. § alapján a végrehajtás csak felfüggeszthető, de az nem kötelező - az adósok mégis azt hiszik, hogy a bíróságról érkező levelek minél későbbi átvételével, illetve azok át nem vételével megakasztják a végrehajtási eljárást.

VI. A végrehajtási kifogással szemben támasztott követelmények:

A végrehajtó intézkedése ellen bármilyen jogcímen előterjesztett megtámadást kifogásnak kell tekinteni, azonban abban minden esetben pontosan meg kell jelölni 3 dolgot:

1. a kifogásolt végrehajtói intézkedést,
2. az intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását kéri-e a kifogást előterjesztő,
3. a megsemmisítést vagy megváltoztatást milyen okból és mennyiben kívánja.

⁴ Vht. 217. § (1) bekezdés utolsó mondata

A kifogásolt végrehajtói intézkedés pontos megjelölése 2 okból elengedhetetlenül fontos: *egyrészt* annak megjelölése nélkül nem állapítható meg, hogy a kifogás határidőn belül előterjesztésre került-e, *másrészt* ennek hiányában a bíróság nem tudja, mi az, amit vizsgálata tárgyává kell tennie.

A kérelemhez kötöttség elve a kifogás elbírálása során is érvényesül, tehát a kifogást előterjesztőnek kell megjelölnie azt, hogy megsemmisítést vagy megváltoztatást kér-e, valamint annak okát és azt, hogy a megsemmisítést, illetve a megváltoztatást mennyiben kéri. Kivételt jelent azonban ez alól a le nem rótt illetékről és az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről való rendelkezés, amely kérdésekben a bíróság a kérelem korlátaira tekintet nélkül határoz.⁵

A kifogást előterjesztő a végrehajtó intézkedésének elmulasztása esetén a kifogásban kérheti a bíróságtól a lényeges jogszabálysértés tényének megállapítását és a végrehajtónak az elmulasztott intézkedés elvégzésére - megfelelő határidő tűzésével - történő utasítását.

A végrehajtó intézkedésének elmulasztása miatt a Vht. 217. § (6) bekezdésében foglaltak szerint kifogás különösen akkor terjeszthető elő, ha

- a) a jogszabály a végrehajtó részére az intézkedés elvégzésére határidőt állapított meg, azonban az eredménytelenül eltelt,
- b) a végrehajtó a végrehajtási eljárásban részt vevő személy, a megkeresett szerv vagy személy részére az eljárási cselekmény elvégzésére határidőt tűzött ki, amely eredménytelenül eltelt, és a végrehajtó a mulasztóval szemben nem alkalmazta a törvény által lehetővé tett intézkedéseket, vagy
- c) a végrehajtó elmulasztotta a végrehajtási eljárás ésszerű időn belül történő befejezésére irányuló kötelezettségét azáltal, hogy az ügyben az utolsó érdemi intézkedése óta eltelt az ésszerű időtartam, amely elegendő volt arra, hogy a végrehajtó az intézkedést elvégezze, azonban ezt nem tette meg.

⁵ Vht. 217/A § (3) bekezdés

VII. A végrehajtási kifogás és az elévülés:

A gyakorlatban számos alkalommal fordul elő, amikor végrehajtási kifogás előterjesztésére elévülésre hivatkozással kerül sor. Ebben az esetben a kifogást előterjesztő arra hivatkozik, hogy az adott végrehajtási ügyben eljáró végrehajtó évek óta semmilyen intézkedést nem tett, eljárási cselekményt évek óta nem foganatosított, ennek okán elévülés következett be, ezért kéri a végrehajtási eljárás megszüntetését. Ezeket a kifogásokat azonban hivatalból el kell utasítani.

Igaz ugyan, hogy a Vht. fentebb már idézett, 217. § (1) bekezdésébe foglalt rendelkezése nemcsak végrehajtói intézkedés, hanem végrehajtói mulasztás esetén is lehetőséget ad kifogás előterjesztésére, azonban az elévülés az alábbiak miatt nem tartozik ezek közé.

Az elévülésre hivatkozással előterjesztett kifogások mindegyike indítványt tesz a végrehajtási eljárás megszüntetésére. A Vht. pontosan meghatározza azon eseteket, amikor lehetőség van a végrehajtási eljárás megszüntetésére, ezek pedig az alábbiak:

a) ezt kívánta a végrehajtást kérő, és a megszüntetés, illetőleg korlátozás másnak a jogát nem sérti,

b) külön törvény így rendelkezik. ⁶

A Vht. 55. § a) pontjába foglalt esetben a végrehajtás megszüntetésének feltétele az is, hogy a végrehajtási költségek megfizetésére a megszüntetés előtt sor kerüljön.

Az 55. §-ba foglalt rendelkezéseken túl a Vht. 56. §-ban foglalt feltételek teljesülése esetén is van mód a végrehajtási eljárás megszüntetésére, vagyis amennyiben a végrehajtást elrendelő bíróság közokirat alapján megállapította, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte, illetőleg megváltoztatta vagy jogerős bírósági határozat - ide nem értve a végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben hozott jogerős határozatot - megállapította, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött

⁶ Vht. 55. § (1) bekezdés

létre, végzéssel megszünteti, illetőleg korlátozza a végrehajtást.⁷ A végrehajtási költség viseléséről természetesen ebben az esetben is rendelkezni kell a végrehajtást megszüntető végzésben.

A törvény alapján nemcsak a végrehajtás megszüntetésére, de annak korlátozására is lehetőség nyílik a 41. § (1) bekezdésében foglalt alábbi rendelkezések értelmében:

„Ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszűnt, a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzék a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak. A végrehajtást kérőt figyelmeztetni kell a (3) bekezdés szerinti jogkövetkezményekre.”

Amennyiben a végrehajtást kérő bejelenti a követelésének megszűnését és a végrehajtási költségeket megfizeti, úgy a végrehajtási eljárás befejeződik. Ha azonban nyilatkozatot nem tesz vagy az adós állítását elismeri, azonban a költségek megfizetését elmulasztja, az ügy a végrehajtó beterjesztése folytán a bírósághoz kerül. Ekkor a végrehajtás megszüntetésére nincs lehetőség, csak arra, hogy a költségek viseléséről döntés szülessen, amely ebben az esetben csak a végrehajtást kérőt marasztaló lehet.

Előfordulhat az is, hogy a végrehajtást kérő a követelés megszűnését, csökkenését nem ismeri el, ekkor az adós számára csak a végrehajtás megszüntetése/korlátozása iránti peres eljárás megindításának lehetősége marad.

A végrehajtási eljárás során a végrehajtási eljárás megszüntetésére és korlátozására tehát csak az előbb kifejtett, a Vht. 41. és 56. §-aiba foglalt esetekben kerülhet sor. Ha a végrehajtás megszüntetésére, illetőleg korlátozására ezek szerint a bírósági végrehajtási eljárás keretében nincs lehetőség, az az adós, aki a végrehajtást sérelmesnek tartja, végrehajtás megszüntetési, illetőleg korlátozási pert indíthat a végrehajtást kérő ellen.⁸

Mindezek alapján tehát minden, elévülésre hivatkozással előterjesztett kifogás hivatalból történő elutasításhoz vezet.

⁷ Vht. 56. § (1) bekezdés

⁸ Pp. 366. §

Fentiekre figyelemmel a cikk szerzőjének véleménye szerint a hibák elkerülése végett célszerű a végrehajtási kifogás benyújtásával ügyvédet megbízni vagy a kifogást panasznap i ügyintézés keretében előterjeszteni, tekintettel arra, hogy laikusként nehéz eligazodni a kifogásra vonatkozó jogszabályok útvesztőiben.

Felhasznált jogszabályok jegyzéke:

- a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)
- Vht. Nagykommentár
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.)